

VJERONAUKE U ŠKOLI ZAHTIJEVA I ŽUPNU KATEHEZU

Poruka predsjednika Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za katehezu i novu evangelizaciju

✠ Đuro Hranić, đakovačko-osječki nadbiskup i predsjednik Vijeća HBK-a za katehizaciju i novu evangelizaciju

Draga braćo svećenici, redovnici i redovnice, poštovani vjeroučiteljice i vjeroučitelji, draga djeco i mladi, dragi roditelji!

„Radost evanđelja ispunja srce i čitav život svakog onog koji susretne Isusa. Oni koji prihvate njegovu ponudu spasenja oslobođeni su od grijeha, žalosti, duhovne praznine i osamljenosti. S Isusom Kristom radost se uvijek iznova rađa“ (papa Franjo, *Evangelijsko gaudium*, br. 1.). Na početku nove školske i katehetske godine, a povodom dvadeset i pete godišnjice od ponovnog uvođenja katoličkoga vjeronauka u hrvatske škole, smatramo svojom obavezom podsjetiti na veliki doprinos vjeronauka u školi kojemu je, kao i župnoj katehezi, jedna od temeljnih zadaća naviještanje Radosne vijesti te pružanje mogućnosti osobnoga susreta s Isusom Kristom.

1. Prije dvadeset i pet godina. Svečano su odjekivale riječi hrvatskih biskupa u *Poruci o vjerskom odgoju u školi i župnoj zajednici*, upućene javnosti u lipnju 1991. godine povodom ponovnog uvođenja vjeronauka u školu: „Crkva se smatra pozvanom i dužnom upoznati sve ljude koji to žele s porukom kršćanske vjere o najdubljem smislu čovjekova života i svijeta. Ona to svoje poslanje na poseban način ostvaruje prikladnim oblicima sustavnoga vjerskog odgoja i obrazovanja (vjeronauka) ne samo u crkvenoj (župnoj) zajednici nego i u školi. Na taj način Crkva istodobno ispunja svoju zadaću naviještanja Evanđelja i svoju djelotvornu ljubav na području odgoja i obrazovanja mladih naraštaja“ (br.1).

Ponovnim uvođenjem vjeronauka u školu Crkva je na vrlo konkretan način odgovorila Isusovu zahtjevu: „Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeci ih čuvati sve što sam vam zapovjedio“ (Mt 28,20). Ispunjavajući taj nalog, izrečen bez granica i razlika, Crkva je s velikom ljubavlju pristupila svojoj evangelizacijskoj zadaći. S jedne se strane ta zadaća temeljila na zapovjedi krštenja, a s druge strane na zapovjedi poučavanja. I jednoj i drugoj je zajedničko to što one ne govore o nekoj pravnoj formi, nego što pozivaju na stvaranje i oblikovanje novoga stila života i vjerovanja. Krštenju je prethodilo poučavanje, a poučavanje se 'nagrađivalo' krštenjem. Evangelizacija je postala dijelom obrazovanja, a obrazovanje dijelom evangelizacije, za koju je papa Benedikt XVI. ustvrdio da je 'najuzvišeniji čin ljubavi' (*Poruka za korizmu 2013.*).

2. Konfesionalni model vjeronauka. Konfesionalni model vjeronauka, za koji su se prije dvadeset i pet godina odlučili naši hrvatski biskupi, omogućuje evangelizacijski pristup poučavanju kršćanske vjere. Naime, kao što ne postoji kršćanstvo koje ne bi bilo crkveno, tako se ni vjeronauk kao predmet ne smije razumjeti samo kao dio odgojno–obrazovnog sustava, nego prije svega kao dio crkvene odgovornosti za odgojno–obrazovni sustav u Hrvatskoj. Upravo njegova konfesionalnost nadilazi svaku specifičnu društvenu i kulturološku formu očitovanja kršćanstva, a nauk ispunjava životom.

3. Crkva kao odvjetnica dostojanstva učenika. U vremenu u kojemu čovjek sam sebi postavlja zadaću oblikovati drugoga čovjeka te u tom smislu teži za obnovom odgojnoga i obrazovnog sustava, pri čemu se odgoj i obrazovanje često shvaća kao oblikovanje čovjeka po mjeri potreba društva, svjesna da postoji u čovjeku i ono nemjerljivo, Crkva poput drevne učiteljice vjeruje i zna da „ne učimo samo po riječi koja odzvanja, nego i po istini koja poučava i čovjeka vodi prema njegovoj nutрини“ (sv. Augustin). Tako je Crkva, na određen način, postala i jest odvjetnica dostojanstva učenika i njihova života što je puno više od stečenih kompetencija i ispunjavanja kriterija, često zadanih izvan sustava odgoja i obrazovanja. Čovjek je najprije stvoren na sliku Božju, a Crkva je pozvana tu istinu tumačiti i štiti.

4. Moć vjeronauka leži u njegovoj nemoći. Naša je Crkva u posljednjih dvadeset i pet godina mnoge svoje snage uložila u organizaciju sadržajno kvalitetnoga vjeronauka te na obrazovanje vjeroučitelja i kateheta. Ono što je artikulirano kao jedan od ciljeva vjeronauka, a odnosi se na omogućavanje osobnoga susreta s Kristom, vjeroučitelji su pozvani ostvariti svojim nastojanjem i radom. No, živjeti s Isusom Kristom, njega dotaknuti i slaviti, samo je djelomično moguće u okviru vjeronauka u školi. Tako moć vjeronauka, pomalo

paradoksalno, leži u njegovoj nemoći. Ipak, ta nemoć dobiva svoju snagu u konkretnoj župnoj zajednici. Ona je onaj izvor na kojemu su pozvani utažiti svoju žeđ svi koji čeznu za Živom vodom, Isusom Kristom. Župna je zajednica izvorno mjesto susreta s Kristom i mjesto slavljenja zajedničke kršćanske vjere. Vjeronauk u školi tako zahtijeva i upućuje na potrebu župne kateheze. Ona afirmira njegovu važnost te mu daje konačni oblik.

5. Župna zajednica kao izvorno mjesto naviještanja. Danas smo svjesni činjenice da župna zajednica, zbog različitih okolnosti, posrće u svojim nastojanjima da bude mjestom žive vjere u uskrsloga Krista. Poteškoće na koje ona nailazi nalaze se kako izvan njezinih granica djelovanja, tako i unutar njezina načina života. Naime, s jedne strane, svijet u kojemu živimo, utemeljen često na 'etičkom egoizmu' kojemu je najvažnije ostvarenje egoističnih ciljeva, u potpunosti izokreće zlatno pravilo Isusova govora na gori: „Sve, dakle, što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima" (Mt 7,11). S druge strane postoje mnoge poteškoće unutar same župne zajednice, koje pred nas stavljaju izazov pronalaženja novih odgovora na pitanja: Kako poučavati i učiti te što znači današnjem čovjeku život s Crkvom kao zajednicom vjernika čiji je član postao sakramentom krsta? U traženju odgovora na ta, ali i ne samo ta pitanja, Crkva se iznova okreće svojoj misionarskoj dimenziji djelovanja, njezinu najintimnijem identitetu.

6. Budućnost evangelizacijskoga djelovanja u izvorima je prve Crkve. Evangelizacija, kako se danas naziva misijsko djelovanje Crkve i njezino naviještanje, iznova je postala izazovom života župne zajednice. Povijest Crkve poznaje različite načine misijskoga, odnosno evangelizacijskoga djelovanja. Ipak, sve se više danas u okviru razmišljanja o (novoj) evangelizaciji otkrivaju ona dva modela koja su Crkvu učinila onim što ona jest. Prvi je model kapilarno širenje vjere svjedočanstvom života (u obitelji, među rodbinom, susjedima, prijateljima i drugim različitim skupinama). Drugi je model onaj 'profesionalni' gdje misionari (poput svetoga Pavla) pripovijedaju vlastita iskustva vjere širokim slojevima i heterogenim skupinama. Obje su metode, kako to pokazuje povijest misijskoga djelovanja Crkve, bile vrlo uspješne. Držimo stoga da je put budućega evangelizacijskog djelovanja Crkve, između ostaloga, i povratak na izvore. Na tom je tragu i papa Franjo koji veli: „... želimo se potpuno uključiti u društvo, dijeleći život sa svima, slušajući njihove brige, pomažući im materijalno i duhovno u njihovim potrebama, radujući se s onima koji su u radosti, plačući s onima koji plaču i zauzimajući se, rame uz rame s drugima u izgrađivanju novoga svijeta. Ali ne činimo to kao obvezu, kao teret koji nas iscrpljuje, već kao osobni izbor koji nas ispunja radošću i daje smisao našem životu“ (*Evangelii gaudium*, br. 269.). Samo onaj, dakle, tko je oduševljen - oduševljava! Samo onaj tko je susreo Isusa Krista, iznova obnavljajući radost susreta s njim, može radosno naviještati njegovo Kraljevstvo.

Draga braćo i sestre, hrvatski su biskupi istaknuli da „školski vjeronauk ne može zamijeniti i učiniti suvišnom župnu katehezu. Ta dva oblika nisu istovjetna, nego se nadopunjuju“ (*Na svetost pozvani*, br. 25). Danas uviđamo da vjeronauk u školi zahtijeva i župnu katehezu. Zahvaljujući vam za dosadašnju suradnju u vjerskom odgoju vaše djece, nadam se da ćete u vremenu koje je pred nama svesrdno prihvatiti nastojanja vaših župnih zajednica na planu snaženja župne kateheze. Neka nam zagovor Blažene Djevice Marije, zvijezde nove evangelizacije, pomogne da otvorena srca prihvatimo radost evanđelja!

Đakovo, 22. kolovoza 2016.